

Verslag excursie: Duursche waarden

Datum : Zondag - 11 augustus
2013
Deelnemers : 8
het Weer : Zon
Coördinatie : Wytze Boersma

Met een klein uurtje rijden met de auto vanuit Hengelo ben je bij de Duursche waarden aan de IJssel. De Duursche waarden is 120 ha groot en ligt bij Fortmond, in een bocht van de IJssel tussen Olst en Wijhe.

Het gebied is vernoemd naar het nabijgelegen gehucht Duur. Het gebied bestaat uit verschillende landschapstypen. Naast het moerasbos zijn er bloemrijke, ruige graslanden die op de hooggelegen uiterwaarden en tichelrestruggen liggen.

Tot 1976, sluiting van de steenfabriek Fortmond werd hier nog klei gewonnen. De IJssel is in de loop der tijd steeds meer ingedamd door dijken.

De uiterwaarden werden steeds intensiever gebruikt, waardoor veel landschappelijke elementen en natuurwaarden verdwenen. Om dit proces te keren werd in het kader van Plan Ooievaar de Duursche Waarden bestempeld tot natuurontwikkelingsproject.

In 1989 werd de dode rivierarm verdiept om weer een aansluiting op de IJssel te geven. Er werd ook een extra geul gegraven waarin zich nieuw moeras zou kunnen ontwikkelen.

Doordat de zomerdijk verdwenen is kan de rivier vaker maar geleidelijker het gebied in- en uitstromen. Hierdoor kan zich een natuurlijker rivier-ecosysteem ontwikkelen.

In deze voedselrijke vochtige moerasbossen staan verschillende soorten wilgen en populieren. De ondergroei bestaat uit een ruige vegetatie. Langs het wat hoger gelegen wandelpad vonden we vele pollen van Reuzenzwenkgras.

Deze grassoort is goed te herkennen aan het omkeren van de bladeren. Wat hiervan precies het doel is, is niet bekend. Je veronderstelt dat het iets te maken heeft met het tegengaan van verdamping en of met licht gevoeligheid. Vanuit de vogelkijkhut hadden we een mooi overzicht over de dode rivierarm. Naast de Fuut, de Kuifeend, de Grauwe gans, de Nijlgans met jongen en de Aalscholvers zagen we een IJsvogel.

Nadat de IJsvogel in een duikvlucht een visje had gevangen, vloog hij weg. Mogelijk om zijn jongen te voeren. Hierna kwamen we in een open hoger gelegen deel. Deze was begroeid met Dauwbraam, Wilgenroosje, Moerasspirea, en Meidoorn.

In het wat lager, vochtiger deel vonden we Heelblaadje. Hierna gingen we door een weide met gezicht op kleppende ooievaars. Even later zagen we de familie ooievaar, de ouder met vier kinderen over een gemaaide graanakker stappen.

Voordat we bij de lunchplek waren liepen we door een wilgenbos met langs het pad Bloedzuring. In eerste instantie werd deze zuring voor Kluwenzuring uit gemaakt.

Na bestudering van de knobbels op de vruchtbladen en de bladen van de bloeiwijze moest het wel Bloedzuring zijn. Deze zuring soort is ook een typische plant van het rivierengebied.

Hierna kwamen we in het mooiste gebied van de Duursche waarden, het terrein rond de voormalige steenfabriek. In de overblijfselen van de steenfabriek zijn voorzieningen gemaakt voor verblijf van de vleermuizen.

In de zeer bloemrijke graslanden vonden we vele bijzondere plantensoorten, zoals Rode ogentroost, Heksenmelk, Cipreswolfsmelk, Geel walstro, Kleine bevernel, Echt bitterkruid en Gewone kruisdistel.

Vele van deze soorten zijn typische planten van het rivieren gebied.

Mede door het warme en zonnige weer van de afgelopen dagen zagen we ook verschillende vlindersoorten vliegen, zoals Kleine vos, Distelvlinder, Atalanta, Bruin zandooie en als bijzonderheid de Oranje Luzerne vlinder.

Op de terugweg werden we door een vrijwilliger van Staatsbosbeheer erop attent gemaakt dat iets verder Distelbremraap stond. Deze bijzondere parasiet hebben we uitgebreid bekeken en de kenmerken bestudeerd.

Via de dijk met Beemdooievaarsbek en Gewone agrimonie gingen we weer terug naar de parkeerplaats. Op de weg naar Wijhe werden we nog even opgehouden door twee ooievaars die op de weg liepen.

Na deze geslaagde excursie waren we tegen vier uur weer terug in Hengelo.

Waargenomen soorten

Vogels

Aalscholver	Blauwe Reiger	Boerenwaluw
Dodaars	Fuut	Gaai
Grauwe Gans	Grote Zilverreiger	Houtduif
Huismus	IJsvogel	Kauw
Knobbelzwaan	Kuifeend	Meerkoet
Merel	Nijlgans	Ooievaar
Ringmus	Vink	Wilde Eend
Zanglijster		

Planten & Mossen

Akkerdistel	Akkerwinde	Amandelwilg
Basterdklaver	Beemdooievaarsbek	Bitterzoet
Bloedzuring	Cipreswolfsmelk	Dauwbraam
Dijkviltbraam	Distelbremraap	Dolle kervel
Duizendblad	Echt bitterkruid	Echte valeriaan
Eenstijlige Meidoorn	Es	Geel walstro
Gele plomp	Gewone agrimonie	Gewone berenklauw
Gewone eikvaren	Gewone engelwortel	Gewone hennepnetel
Gewone klit	Gewone margriet	Gewone rolklaver
Gewone smeerwortel	Glad walstro	Glanzig fonteinkruid
Grasmuur	Grauwe Abeel	Grote wederik
Haagwinde	Harig wilgenroosje	Heelblaadjes
Heggendoornzaad	Heksenmelk	Hondsroos
Hop sp.	Hopklaver	Jakobskruiskruid
Katwilg	Klein streepzaad	Kleine bevernel
Knopig helmkruid	Kraakwilg	Kruisdistel
Kruldistel	Krulzuring	Moerasandoorn
Moerasspirea	Pastinaak	Pastinaak
Penningkruid	Pijlkruid	Poelruit
Reuzenzwenkgras	Rode ogentroost	Schietwilg
Sikkelklaver	Sint-Janskruid	Sleedoorn
Stijf barbarakruid	Vijfdelig kaasjeskruid	Vlasbekje
Vogelwikke	Watertorkruid	Waterzuring
Wilde bertram	Wilde cichorei	Wilde reseda
Zilverschoon	Zwarte els	Zwarte populier

Paddenstoelen

Zwavelzwam

Insecten

Atalanta	Azuurwaterjuffer	Bruin Zandoogje
Dagpauwoog	Distelvlinder	Grote Keizerlibel
Icarusblauwtje	Ivoorzweefvlieg	Klein Koolwitje
Kleine Vos	Landkaartje	Lantaarntje
Lieveling	Metaalglanslibel	Oranje Luzernevlinder
Stadsreus	Zwartsprietdikkopje	